Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
YVESA BOTA,
predstavljeni 16. aprila 2015 [1]

Zadeva C-184/14

A
proti
B
(Predlog za sprejetje predhodne odločbe,

ki ga je vložilo Corte suprema di cassazione (Italija))

„Otrokova korist — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Člen 24(2) — Uredba (ES) št. 4/2009 — Sodna pristojnost v preživninskih zadevah — Zahtevek glede preživnine za otroke, vložen v postopku za prenehanje življenjske skupnosti zakoncev v državi članici, ki ni država običajnega prebivališča otrok — Uredba (ES) št. 2201/2003 — Pristojnost v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo“

1. Sodišče prvič razlaga člen 3(c) in (d) Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah. [2]

2. Ta člen določa, da ima v državah članicah sodno pristojnost v preživninskih zadevah sodišče, ki je po svojem pravu pristojno za postopke v zvezi s statusom osebe, če je zahtevek glede preživnine povezan s tem postopkom, ali sodišče, ki je po svojem pravu pristojno za postopke v zvezi s starševsko odgovornostjo, če je zahtevek glede preživnine povezan s tem postopkom.

3. V zadevi, ki jo obravnavam, Corte suprema di cassazione (italijansko kasacijsko sodišče) sprašuje Sodišče, ali se lahko zahtevek za preživljanje mladoletnih otrok, podan v okviru postopka za prenehanje življenjske skupnosti zakoncev, obravnava kot akcesoren glede na tožbo v zvezi z osebnim stanjem in tožbo v zvezi s starševsko odgovornostjo. Taka možnost naj bi posledično utemeljevala pristojnost dveh sodišč različnih držav članic, in sicer italijanskega sodišča, ki odloča o prenehanju življenjske skupnosti zakoncev, in angleškega sodišča, ki je pristojno za odločanje o starševski odgovornosti.

4. V teh sklepnih predlogih bom predstavil razloge, iz katerih menim, da je treba člen 3 Uredbe št. 4/2009 razlagati tako, da kadar obstaja glavna tožba v zvezi s prenehanjem življenjske skupnosti zakoncev in se zahtevek v zvezi s preživninskimi obveznosti do mladoletnih otrok vloži v okviru tega postopka za prenehanje življenjske skupnosti, je sodišče, ki odloča v navedenem postopku, načeloma pristojno za odločanje o tem zahtevku v zvezi s preživninskimi obveznostmi. Vendar pa je treba od te načelne pristojnosti odstopiti, če to zahteva otrokova korist. Zato upoštevanje otrokove koristi v tem primeru zahteva, da se krajevna pristojnost določa z merilom povezanosti.

1 — Jezik izvirnika: francoščina.

2 — UL 2009, L 7, str. 1, in popravek v UL 2011, L 131, str. 26.

I – **Pravni okvir**

A – *Listina*

5. V členu 24(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah [3] je navedeno, da se morajo „[p]ri vseh ukrepih javnih organov ali zasebnih ustanov, ki se nanašajo na otroke, […] upoštevati predvsem koristi otroka“.

B – *Uredba št. 4/2009*

6. Vprašanje preživninskih obveznosti v Evropski uniji še zdaleč ni novo, saj so že konec 50. let 20. stoletja obstajale konvencije, ki so se uporabljale med več državami ustanoviteljicami Unije. [4] Pozneje so pogajalci pri Konvenciji z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju odločb v civilnih in gospodarskih zadevah [5] želeli, da ta pomeni nadaljevanje omenjenih konvencij. [6] Člen 5(2) Bruseljske konvencije je določal, da je tožena stranka s stalnim prebivališčem v državi pogodbenici lahko v preživninskih zadevah tožena v drugi državi pogodbenici pred sodiščem v kraju, kjer ima preživninski upravičenec stalno prebivališče ali običajno prebivališče, ali, v primeru povezave zadeve s postopkom v zvezi z osebnim stanjem osebe, pred sodiščem, ki je v skladu z lastnim pravom tega sodišča pristojno za te postopke, razen če ta pristojnost ne temelji izključno na državljanstvu ene od strank.

7. To pravilo je bilo nato povzeto v Uredbi Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah. [7]

8. Unija je za ohranitev in razvoj območja svobode, varnosti in pravice sprejela instrumente, ki med drugim spadajo na področje pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah s čezmejnimi posledicami. Tako je sprejela Uredbo št. 4/2009, katere cilj je olajšati pridobitev sodne odločbe v zvezi s preživninskim zahtevkom v drugi državi članici brez nadaljnjih formalnosti. [8]

9. V uvodni izjavi 44 navedene uredbe je zapisano, da ta za preživninske zadeve nadomešča Uredbo št. 44/2001. Uredba št. 4/2009 je torej glede na Uredbo št. 44/2001 „*lex specialis*“.

10. Uredba št. 4/2009 se v skladu s členom 1(1) uporablja „za preživninske obveznosti, ki izhajajo iz družinskih razmerij, starševstva, zakonske zveze ali svaštva“, pri čemer je v njeni uvodni izjavi 11 pojasnjeno, da bi bilo treba „preživninsko obveznost“ razlagati kot avtonomen pojem.

11. V ta namen ta uredba vzpostavlja sistem skupnih pravil, med drugim v zvezi s spori o pristojnosti, s tem ko določa pravila o splošni pristojnosti v preživninskih zadevah.

3 — V nadaljevanju: Listina.

4 — Newyorška konvencija z dne 20. junija 1956 o izterjavi preživninskih zahtevkov tujini ter Haaška konvencija z dne 15. aprila 1958 o priznavanju in izvršitvi sodnih odločb v preživninskih zadevah glede otrok.

5 — UL 1972, L 299, str. 32. Konvencija, kakor je bila spremenjena s poznejšimi konvencijami o pristopu novih držav članic k tej konvenciji (v nadaljevanju: Bruseljska konvencija).

6 — Glej strani 24 in 25 poročila P. Jenarda o konvenciji z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1979, C 59, str. 1).

7 — UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42. Glej člen 5(2) Uredbe št. 44/2001.

8 — Glej uvodno izjavo 9 te uredbe.

12. Člen 3 navedene uredbe tako določa:

„V državah članicah ima sodno pristojnost v preživninskih zadevah:

(a) sodišče kraja, kjer ima tožena stranka običajno prebivališče, ali

(b) sodišče kraja, kjer ima upravičenec običajno prebivališče, ali

(c) sodišče, ki je po svojem pravu pristojno za postopke v zvezi s statusom osebe, če je zahtevek glede preživnine povezan s tem postopkom, razen če ta pristojnost temelji izključno na državljanstvu ene izmed strank, ali

(d) sodišče, ki je po svojem pravu pristojno za postopke v zvezi s starševsko odgovornostjo, če je zahtevek glede preživnine povezan s tem postopkom, razen če ta pristojnost temelji izključno na državljanstvu ene izmed strank.“

13. Nazadnje, dobro je pojasniti, da je Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska, ki ni sodelovalo pri sprejetju Uredbe št. 4/2009, pozneje vseeno pristalo na njeno uporabo.[9]

C – *Uredba (ES) št. 2201/2003*

14. Namen Uredbe (ES) št. 2201/2003[10] je znotraj območja svobode, varnosti in pravice poenotiti pravila o mednarodni sodni pristojnosti v zadevah v zvezi z razvezo, prenehanjem življenjske skupnosti ali razveljavitvijo zakonske zveze ter v zadevah v zvezi s starševsko odgovornostjo.

15. V skladu s členom 1(3)(e) Uredbe št. 2201/2003 se ta ne uporablja za preživninske obveznosti.

16. Člen 3(1)(b) te uredbe določa, da so v zadevah glede razveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze pristojna sodišča države članice, katere državljana sta oba zakonca ali, v primeru Združenega kraljestva in Irske, kjer imata oba zakonca svoj „domicile“.

17. Uvodna izjava 12 navedene uredbe določa:

„Temelji pristojnosti v zadevah starševske odgovornosti, določeni v tej uredbi, so oblikovani tako, da kar najbolj upoštevajo interese otroka, zlasti kriterij povezanosti. To pomeni, da je v prvi vrsti pristojna država članica, v kateri ima otrok običajno prebivališče, z izjemo nekaterih primerov spremembe otrokovega prebivališča ali v skladu s sporazumom med nosilcema starševske odgovornosti.“

18. Zato so v skladu s členom 8(1) Uredbe št. 2201/2003 „[s]odišča države članice […] pristojna v zadevah starševske odgovornosti v zvezi z otrokom, ki običajno prebiva v tisti državi članici v trenutku, ko je sodišče začelo postopek“.

II – **Dejansko stanje v sporu o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje**

19. A in B, oba italijanska državljana, sta poročena in imata dva mladoletna otroka, prav tako italijanska državljana. Običajno prebivališče vseh štirih družinskih članov je v Londonu (Združeno kraljestvo), kjer otroka živita pri svoji materi.

9 — Glej v zvezi s tem Odločbo Komisije z dne 8. junija 2009 o prošnji Združenega kraljestva za sprejetje Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 (2009/451/ES) (UL 149, str. 73).

10 — Uredba Sveta z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 243).

20. A je s tožbo z dne 28. februarja 2012 Tribunale di Milano (Italija) predlagal, naj razglasi prenehanje življenjske skupnosti z ženo, za kar ji očita odgovornost, ter dodeli v skupno varstvo in vzgojo dva otroka, s stalnim prebivališčem pri materi, poleg tega pa ponuja mesečni prispevek 4 000 EUR za njuno preživljanje.

21. B je pri istem sodišču vložila nasprotni zahtevek, s katerim predlaga, naj se razglasi prenehanje življenjske skupnosti zaradi izključne odgovornosti A, naj se ji otroka dodelita v varstvo in vzgojo ter naj se ji dodeli mesečni znesek 18.700 EUR. Poleg tega je B trdila, da italijansko sodišče ni pristojno, kar zadeva sistem pravice do varstva in vzgoje, določitev kraja prebivališča, ohranjanje odnosov in stikov z otrokoma ter prispevek za njuno preživljanje. Meni namreč, da ker sta zakonca vedno živela v Londonu, kjer sta se otroka rodila in kjer prebivata, je za odločanje o teh vprašanjih v skladu z Uredbo št. 2201/2003 pristojno angleško sodišče.

22. Tribunale di Milano je v sklepu z dne 16. novembra 2012 menilo, da je v skladu s členom 3 Uredbe št. 2201/2003 italijansko sodišče dejansko pristojno za predlog za prenehanje življenjske skupnosti. Vendar je v skladu s členom 8(1) te uredbe za zahtevke v zvezi s starševsko odgovornostjo za mladoletna otroka priznalo pristojnost angleškega sodišča, ker imata otroka običajno prebivališče v Londonu.

23. Natančneje, kar zadeva zahtevke za preživljanje zakoncev in otrok, se je Tribunale di Milano sklicevalo na Uredbo št. 4/2009, zlasti na njen člen 3. Tako je menilo, da je pristojno za odločanje o zahtevku za preživljanje, ki ga je v svojo korist vložila B, ker je ta zahtevek akcesoren glede na tožbo v zvezi z osebnim stanjem. Nasprotno pa je ugotovilo, da ni pristojno za odločanje o zahtevku za preživljanje mladoletnih otrok, ker ta po njegovem mnenju ni akcesoren glede na tožbo v zvezi z osebnim stanjem, ampak je akcesoren glede na tožbo v zvezi s starševsko odgovornostjo, za katero je pristojno angleško sodišče.

24. A je zoper to zavrnitev pristojnosti vložil pritožbo pri Corte suprema di cassazione, pri čemer se je oprl na en pritožbeni razlog, in sicer, da se pristojnost italijanskega sodišča za vprašanje preživljanja mladoletnih otrok lahko prav tako šteje za povezano s tožbo za prenehanje življenjske skupnosti v skladu s členom 3(c) Uredbe št. 4/2009.

25. Ker Corte suprema di cassazione dvomi o razlagi te uredbe, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali lahko o zahtevku za preživljanje otrok, ki je vložen v okviru postopka za prenehanje življenjske skupnosti zakoncev in je akcesoren glede na navedeno tožbo, odloča sodišče, pred katerim poteka postopek za prenehanje življenjske skupnosti, ali sodišče, pred katerim poteka postopek v zvezi s starševsko odgovornostjo, na podlagi načela litispendence, ali pa mora o njem nujno odločati zadnjenavedeno sodišče, ker sta merili iz točk (c) in (d) večkrat navedenega člena 3 alternativni (saj eno merilo nujno izključuje drugo)?“

III – **Analiza**

26. Predložitveno sodišče s svojim vprašanjem Sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 3(c) in (d) Uredbe št. 4/2009 razlagati tako, da je lahko za odločanje o zahtevku v zvezi s preživninskimi obveznosti do mladoletnih otrok, vloženem v okviru postopka za prenehanje življenjske skupnosti zakoncev, pristojno tako sodišče, ki je pristojno za odločanje o tožbi v zvezi z osebnim stanjem, kot sodišče, ki je pristojno za odločanje o tožbi v zvezi s starševsko odgovornostjo.

27. V resnici odgovor na postavljeno vprašanje zahteva, da se odgovori na naslednji točki. Naprej, če so v gospodinjstvu otroci, ali je vprašanje določitve in razdelitve dolžnosti njihovega preživljanja neločljivo povezano s tožbo za prenehanje življenjske skupnosti njihovih staršev? Nato, kakšne posledice je treba izpeljati iz tega v zvezi s pristojnostjo sodišč, ki odločajo o taki tožbi za prenehanje življenjske skupnosti?

28. Upoštevanje pojma otrokove koristi po mojem mnenju določa naravo odgovora, ki ga je treba dati predložitvenemu sodišču. Sicer pa sem se glede na to temeljno načelo odločil preoblikovati postavljeno vprašanje tako, da je v središču te problematike otrok.

29. Niti z vidika aktov niti z vidika sodne prakse Sodišča namreč ni dvoma, da se ta pojem zavezujoče pojavlja v družinskem pravu, ker spor, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, zadeva položaj otroka.

30. Ob tej priložnosti bom spomnil, da člen 24(2) Listine določa, da se morajo „[p]ri vseh ukrepih javnih organov ali zasebnih ustanov, ki se nanašajo na otroke, […] upoštevati predvsem koristi otroka“. Ni mogoče zanikati, da se Listina uporablja v tej zadevi.

31. Sodišče je poleg tega imelo priložnost večkrat opozoriti na pomembnost tega načela.

32. Tako je v sodbi Rinau [11] navedlo, da Uredba št. 2201/2003 izhaja iz pojmovanja, da je interes otroka najpomembnejši. [12] V novejši zadevi je presodilo, da je treba zagotoviti varstvo otrokovega interesa pri ugotavljanju običajnega prebivališča otroka. [13]

33. Poleg tega je treba ugotoviti, da Sodišče posebej pazi, da je dana razlaga določb Uredbe št. 2201/2003 skladna s členom 24 Listine, zlasti z otrokovo koristjo. Sodišče je namreč v sodbi Aguirre Zarraga [14] presodilo, da „[k]er [ta u]redba […] ne sme biti v nasprotju [z L]istino, je treba v zvezi s tem določbe člena 42 navedene uredbe, s katerimi se izvaja pravica otroka do izjave, razlagati *ob upoštevanju člena 24 [Listine]*“. [15]

34. V sodbi McB. [16] je šlo celo dlje, ko je preverilo, ali člen 24 Listine nasprotuje razlagi, ki jo je dalo glede Uredbe št. 2201/2003. [17] Sodišče je v tej sodbi navedlo, da iz uvodne izjave 33 te uredbe izhaja, da ta priznava temeljne pravice in upošteva načela Listine ter da je njen namen predvsem zagotoviti spoštovanje temeljnih otrokovih pravic, kot so določene v členu 24 Listine. Tako določb navedene uredbe ni mogoče razlagati tako, da bi se kršila temeljna pravica otroka do rednih osebnih odnosov in neposrednih stikov z obema staršema, katere spoštovanje je nesporno povezano s koristmi otroka. [18] Iz tega sklepa, da je treba v teh okoliščinah preveriti, ali člen 24 Listine, katerega spoštovanje zagotavlja Sodišče, nasprotuje razlagi Uredbe št. 2201/2003, navedeni v točki 44 te sodbe. [19]

11 — C-195/08 PPU, EU:C:2008:406.

12 — Točka 51.

13 — Glej sodbo C (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, točka 56). Glej, kar zadeva upoštevanje otrokove koristi v razlagi Sodišča glede Uredbe št. 2201/2003, tudi sodbe A (C-523/07, EU:C:2009:225), Detiček (C-403/09 PPU, EU:C:2009:810), Purrucker (C-256/09, EU:C:2010:437) in Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829).

14 — C-491/10 PPU, EU:C:2010:828.

15 — Točka 60 in navedena sodna praksa. Moj poudarek.

16 — C-400/10 PPU, EU:C:2010:582.

17 — Glej v zvezi s tem Devers, A., „Les praticiens et le droit international privé européen de la famille“, *Revue Europe*, št. 11, november 2013, študija 9, točka 22 in naslednje.

18 — Točka 60.

19 — Točka 61.

35. Ugotovitev, ki jo je treba izpeljati iz teh preudarkov, je nedvoumna. Pri uporabi in razlagi pravnih aktov Unije mora biti vodilno načelo otrokova korist. V zvezi s tem so besede Odbora za pravice otrok pri Uradu visokega komisariata Združenih narodov za človekove pravice (OHCHR) posebno ustrezne. Opozarja namreč, da je „[otrokova korist] standard, cilj, pristop, vodilni pojem, ki mora razjasniti, prežemati in napolnjevati vse notranje standarde, politike in odločitve ter proračune, ki zadevajo otroke“. [20]

36. Sodno prakso, sprejeto glede Uredbe št. 2201/2003, je očitno mogoče prenesti na Uredbo št. 4/2009. Nerazumljivo bi bilo, da bi se intenzivnost tega načela, ki je med temeljnimi otrokovimi pravicami, lahko spreminjala glede na zadevno področje družinskega prava, čeprav je otrok neposredno prizadet ne glede na to, za katero področje gre.

37. Ob upoštevanju teh ugotovitev lahko navedem naslednja pojasnila v odgovor na prvo točko, ki sem jo omenil ob preoblikovanju vprašanja, ki ga je predložilo Corte suprema di cassazione.

38. Tu se je treba lotiti razlage člena 3(c) Uredbe št. 4/2009.

39. Po mnenju Komisije se lahko navezna okoliščina iz člena 3(d) te uredbe nanaša le na preživninske obveznosti do mladoletnih otrok, ki so očitno povezane s starševsko odgovornostjo, medtem ko se lahko navezna okoliščina iz člena 3(c) navedene uredbe nanaša le na preživninske obveznosti med zakoncema, ne pa tudi na preživninske obveznosti do mladoletnih otrok.

40. S tem stališčem se ne strinjam, in sicer iz naslednjih razlogov.

41. Zgradba člena 3 Uredbe št. 4/2009 se mi ne zdi nepomembna. Člen 3 te uredbe v točkah (a) in (b) določa dve pristojnosti, ki urejata položaje, v katerih je zahtevek v zvezi s preživninskimi obveznosti glavna tožba. V tem primeru ta pristojnost temelji na običajnem prebivališču bodisi tožene stranke bodisi upravičenca.

42. Drugi dve pristojnosti iz člena 3(c) in (d) navedene uredbe pa urejata položaje, v katerih je zahtevek v zvezi s preživninskimi obveznostmi akcesoren bodisi glede na tožbo v zvezi z osebnim stanjem bodisi glede na tožbo v zvezi s starševsko odgovornostjo.

43. Jasno je, da je položaj samske osebe, poročene osebe, osebe, katere življenjska skupnost je prenehala s sodno odločbo, ali razvezane osebe povezan z osebnim stanjem in ima učinke v razmerju do tretjih oseb.

44. Jasno je tudi, da se ob prenehanju zakonske zveze ali življenjske skupnosti, ki povzroči prenehanje življenjske skupnosti zakoncev ter razpad gospodinjstva, vprašanje določitve preživnine za otroke v gospodinjstvu in razdelitve stroškov postavlja ne le samodejno po zdravi pameti, ampak tudi in celo predvsem obvezno iz popolnoma pravnih razlogov. Priznati je treba, da je očitno – razen če bi se zanikala vsakodnevna stvarnost takih tožb – da je eno, to je določitev preživnine za otroke in razdelitev stroškov te preživnine, samodejna in naravna posledica drugega, to je tožbe za prenehanje skupnega življenja. Akcesornost v pravnem pomenu besede, ki prvega povezuje z drugim, se mi tu zdi nesporno ugotovljena.

45. Kakšne posledice je treba izpeljati iz te prve ugotovitve? Zdaj je treba preučiti drugo točko, ki izhaja iz preoblikovanja vprašanja.

20 — Glej „Article 3: Intérêt supérieur de l’enfant“, *Revue Droit de la famille*, št. 11, november 2006, dosje 16, v zvezi s členom 3 Konvencije o otrokovih pravicah, ki je bila sklenjena 20. novembra 1989 v New Yorku in so jo ratificirale vse države članice. Ta člen 3 v odstavku 1 določa, da morajo biti „[p]ri vseh dejavnostih v zvezi z otroki, bodisi da jih vodijo državne bodisi zasebne ustanove za socialno varstvo, sodišča, upravni organi ali zakonodajna telesa, […] otrokove koristi glavno vodilo“.

46. V tem primeru postane upoštevanje otrokove koristi vodilno načelo.

47. Menim namreč, da je vsaka rešitev, v skladu s katero bi se razlikovalo med tožbo za prenehanje življenjske skupnosti, ki se vloži pri sodišču ene države članice, na eni strani, in tožbo v zvezi s preživnino za otroke, ki naj bi bila v pristojnosti sodišča druge države članice, na drugi strani, v popolnem nasprotju z otrokovo koristjo.

48. Dokaz za to je že ugotovitev, da bi pravna logika tega sistema povzročila, da bi moralo sodišče, pristojno za vprašanje preživnine, čakati, da se prej dokončno izda odločba o prenehanju skupnega življenja (prenehanje življenjske skupnosti ali razveza zakonske zveze). Posledica tega bi bilo neizogibno obdobje nedejavnosti, v katerem bi bila usoda otrok neopredeljena.

49. Tudi če bi sodišče, ki odloča o vprašanju v zvezi z zakonsko zvezo, v teh točkah sprejelo ukrepe, ki bi jih opredelilo za začasne, bi prekinitev med različnimi fazami postopka prav tako ustvarila zamude, ki bi bile nesprejemljive glede na zgoraj navedena načela, ker bi bili naloženi ukrepi za nedoločen čas, sprejeti ob neupoštevanju načela otrokove koristi.

50. Naj dodam, morda zgolj zaradi celovitosti, da se otroci, če bi starši ostali v državi članici, katere državljanstvo imajo, ne bi srečevali s tem očitno škodljivim položajem. Drugače povedano, izvrševanje prostega gibanja in svobode ustanavljanja staršev bi bilo vzrok za nastanek neugodnega položaja, s kakršnim se ne srečujejo otroci, katerih starši, ki se razvezujejo ali katerih življenjska skupnost preneha na podlagi sodne odločbe, niso zapustili države članice izvora.

51. Zato je očitno potrebno, da se pri istem sodišču združi pristojnost za odločanje tako o prvotni glavni tožbi za prenehanje življenjske skupnosti kot o posledičnih stranskih tožbah, ki so bistvenega pomena za otroka. Predvsem je treba opredeliti pristojno sodišče – in tudi pri tem mora naše razmišljanje voditi pojem otrokove koristi. Takojšnja in najpreprostejša zamisel bi bila vse povezati s pristojnostjo sodišča, ki mora odločiti o tožbi za prenehanje življenjske skupnosti staršev.

52. Vendar ta zamisel pod svojo preprostostjo skriva resnično težavo. To namreč napotuje na člen 3(1)(b) Uredbe št. 2201/2003, ki staršem prepušča izbiro, zlasti to, da tožbo vložita pri sodišču, ki je pristojno le zaradi njunega skupnega državljanstva, kot se je zgodilo v obravnavani zadevi. Uredba št. 4/2009 pa v členu 3(c) in (d) izrecno izključuje tako pristojnost tako glede zahtevka v zvezi s preživninskimi obveznostmi v okviru tožbe, ki zadeva osebno stanje, kot glede takega zahtevka v okviru tožbe, ki se nanaša na starševsko odgovornost.

53. Ta ugotovitev torej ti uredbi postavlja v diametralno nasproten položaj, saj nalaga rešitev, ki zajema ločitev tožb, ki sem jo zgoraj opisal kot nepredstavljivo.

54. V resnici je protislovje le navidezno. Uredba št. 2201/2003 se namreč ne more izogniti nujnemu učinku upoštevanja otrokove koristi. Sicer pa je glede tega dovolj opozoriti na sodno prakso Sodišča, navedeno v točkah od 32 do 34 teh sklepnih predlogov.

55. Temu je treba dodati besedilo uvodne izjave 12 te uredbe, v kateri je, naj spomnim, navedeno, da so „[t]emelji pristojnosti v zadevah starševske odgovornosti, določeni v [navedeni] uredbi, […] oblikovani tako, da kar najbolj upoštevajo interese otroka, zlasti kriterij povezanosti. To pomeni, da je v prvi vrsti pristojna država članica, v kateri ima otrok običajno prebivališče, z izjemo nekaterih primerov spremembe otrokovega prebivališča ali v skladu s sporazumom med nosilcema starševske odgovornosti.“

56. Upoštevati je treba prav to merilo povezanosti.

57. Saj namreč to merilo omogoča združljivost uredb št. 2201/2003 in št. 4/2009 na tem področju.

58. Ker je merilo povezanosti tesno povezano z otrokovo koristjo, zahteva, da se izbere sodišče v kraju, kjer imajo prebivališče otroci, da je lahko to sodišče pristojno za vse. To pojasnjuje, da je v okviru Uredbe št. 4/2009 pristojnost, ki temelji le na državljanstvu staršev, izključena tako v zvezi s preživnino kot v zvezi s starševsko odgovornostjo, saj bi bilo v tem primeru merilo povezanosti očitno izločeno, z njim pa tudi otrokova korist.

59. Poleg tega in zaradi istih načel med pristojnostmi, navedenimi v členu 3 Uredbe št. 2201/2003, tokrat isto merilo povezanosti, katerega odločilni pomen je izražen v uvodni izjavi 12 te uredbe, zahteva, da se za pristojno izbere sodišče v kraju, kjer imata običajno prebivališče zakonca. Sicer pa ugotavljam, da je merilo običajnega prebivališča prvo na seznamu iz člena 3 navedene uredbe, kar tudi ni nepomembno.

60. Očitno je, da to merilo običajnega prebivališča zakoncev opredeljuje kraj, kjer je bilo prebivališče družine in posledično prebivališče otrok pred prenehanjem življenjske skupnosti.

61. Tako bo izpolnjena zahteva, določena z merilom povezanosti. Ob tem, če bi obstajal dvom o združljivosti uredb št. 2201/2003 in št. 4/2009 v tej točki, bi narava lex specialis, ki jo ima Uredba št. 4/2009, zadostovala za odločitev v korist te uredbe pri razlagi, ki sem jo predlagal.

62. Skratka, zdi se mi torej mogoče opisati položaj, ki iz tega izhaja v okviru razveze zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti para, ki ima otroke, in sicer, da je treba prvotno določitev preživnine in razdelitev stroškov prispevka staršev za preživljanje mladoletnih otrok – kot sicer tudi zaradi podobnosti vprašanja glede roditeljske pravice – obravnavati v okviru postopka, v katerem se odloča o razvezi zakonske zveze ali prenehanju življenjske skupnosti.

63. Zaradi obvezne narave upoštevanja otrokove koristi je treba pri pristojnosti sodišča, ki o tem odloča, spoštovati merilo povezanosti, ki izključuje vsa druga.

64. V sporu o glavni stvari otrokova korist zato zahteva, da se zavrne pristojnost italijanskih sodišč v korist sodišč države članice, na ozemlju katere imata otroka običajno prebivališče, to je angleških sodišč, ki so sicer pristojna za odločanje o tožbi v zvezi s starševsko odgovornostjo v skladu s členom 8(1) Uredbe št. 2201/2003.

65. Iz tega bo seveda izhajalo, da je v položaju, kot se obravnava v postopku v glavni stvari, svoboda, ki jo imajo stranke pri izbiri pristojnega sodišča, omejena. To ni ne presenetljivo ne v nasprotju s temeljnimi načeli na tem področju, saj sta zadevni stranki dejansko oče in mati in je omejitev te možnosti izbire, ki jo imata, nujna zaradi koristi njunega otroka ali otrok.

IV – **Predlog**

66. Glede na navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanji Corte suprema di cassazione odgovori:

1. Člen 3 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah je treba razlagati tako, da kadar obstaja glavna tožba v zvezi s prenehanjem življenjske skupnosti zakoncev in se zahtevek v zvezi s preživninskimi obveznostmi do mladoletnih otrok vloži v okviru tega postopka za prenehanje življenjske skupnosti, je sodišče, ki odloča v navedenem postopku, pristojno za odločanje o tem zahtevku v zvezi s preživninskimi obveznostmi.

2. Upoštevanje otrokove koristi v tem primeru zahteva, da se krajevna pristojnost določa z merilom povezanosti.